[א]ומאיליהן הן באין לבד"ה (לכלי שרת) [ב]מה עבד לה רשב"ל פתר לה [1]לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו ר' [ℵ]חזקיה א"ר סימון שאל מעתה [א]אין מקבלין מהן לאמת המים ולחומות העיר ומגדלותיה על שם (שנאמר) [2]ולכם אין חלק וגו' [ב]ואלו חייבין בקלבון תני [ג]אלו חייבין בקלבון אחד ר"מ אומר שני קולבנות מתניתא דר"מ דאמר ר"מ אע"פ שאין שקלו תורה קלבנו תורה סבר ר"מ במי ששקלו שלם שהוא פטור מהקלבון [ג](דאמר) מתניתא דר"מ דאמר ר"מ כשם ששקלו תורה כך קלבנו תורה קסבר[ג] ר"מ בנותן שקלו שלם שהוא חייב בקלבון דאמר[ד] רבי מאיר [ה]כמין מטבע של אש הוציא הקב"ה מתחת כסא כבודו והראהו למשה ואמר לו [3]זה יתנו כזה יתנו: (א)נתן סלע ליטול שקל חייב שני קולבונות א"ר אלעזר דר"מ היא [ד](דר"מ אמר אחד שקל שהוא נותן ואחד סלע שהוא נוטל) דתניא אלו חייבין בקלבון וכו' קלבון א' ור"מ אמר ב' קולבנות [ו]ומר רב ד"ה היא דאמר רבי מאיר אחד שקל שהוא נותן ואחד שקל שהוא נוטל ואחד לדברי תורה [ה]על דעתיה דרב ג' קולבנות אינון אתא ר' ירמיה ר' שמואל בר רב יצחק בשם רב שלשה קולבנות אינון א' שקל שהוא ניתן ואחד שקל שהוא נוטל ואחד לדבר תורה: האחין[ז] והשותפין שחייבין בקלבון ופטורין ממעשר בהמה בשחלקו וחזרו ונשתתפו שחייבין במעשר בהמה ופטורים מן הקלבון בשלא חלקו אמר רבי[י] לעזר והן שחלקו גדיים כנגד תיישים ותיישים כנגד גדיים אבל אם חלקו גדיים כנגד גדיים ותיישים כנגד תיישים הוא חלקו משעה הראשונה א"ר יוחנן [ב]אפילו חלקו גדיים נגד גדיים ותיישים נגד תיישים (ב)כלקוחות הן ופטורין מן המעשר כההוא דתנינן תמן הלקוח[ח] ושניתן לו במתנה פטור ממעשר בהמה. [ט]ר' חייא (ר' חזקיה) אמר רבי ירמי' בעי ולמה לית נן אמרין פעמים שהן חייבין בזה ובזה ופעמים

קרבן העדה

להו לבדק הבית לא מיקרי דבר מסוים: **מה עבד לה רשב"ל.** דערכין ומותר נסכים לדבר שאינו מסוים מיהא דמיין דקאסר רשב"ל: **לבנות בית וגו'.** דוקא לבנין הבית קפיד קרא אבל אכלי שרת וה"ה שאר צרכי הבית לא קפיד קרא: **מעתה.** דקאמרת כיון דכתיב לבנות בית לבנין הבית קפיד קרא א"כ ה"ה לצרכי ירושלם אין מקבלין מהן כדכתיב שאין להם חלק בירושלם: **מתני'.** דתנן ואלו שחייבין בקלבון משמע דלאין לך מי שחייב בשקל שלא יהא חייב בקלבון לאחד כר"מ: **ה"ג דר"מ אמר כשם ששקלו תורה כך קלבנו תורה סבר ר"מ בנותן שקלו שלם שהוא חייב בקלבון.** וה"פ דר"מ לעולם חייב בקלבון מן התורה אפי' נותן מחצית שקלו: **כזה יתנו.** שהוא נקי מכל סיג שהרי מאש היה והלכך כל השקלים צריכין קלבון שיהא הכסף הנקי שבהם מחצית השקל: **ה"ג אחד שקל שהוא נותן ואחד שקל שהוא נוטל.** וה"פ הנותן צריך ליקח ממנו שני קלבונות אחד בשביל השקל שהוא מחזיר לו ואחד בשביל השקל שהוא נוטל ממנו שהיה צריך ליתן להשלחני: **דברי הכל היא.** אפילו לרבנן צריך ליתן שתי קולבונות אם נתן סלע ונטל שקל קלבון אחד מפני שלא שקל שקל האמור בתורה ואחד מחמת שקל שמקבל מהגזבר: **ה"ג על דעתיה דרב ג' קולבונות אינון אחד שקל שהוא נותן וכו' ואחד לדבר תורה אתא ר' ירמיה וכו'.** וה"פ לרב אליבא דר"מ בנתן סלע ונטל שקל חייב ג' קולבונות אחד לשקל שהוא נותן אילו היה נוטל מהשלחני ואחד לשקל שהוא נוטל שאם מחליפו נותנין לו חצי שקל וקלבון וא' לדבר תורה שהוא צריך להוסיף על חצי שקל של תורה. והרא"פ החליף הגרסאות והאריך בדברים ללא צורך והגירסא שלפנינו עיקר: **וכן שחלקו וכו'.** והוא דהוה השותפות שלאחר חלוקת הירושה שותפי' להיפטר ממעשר בהמה דוקא שחלקו הירושה לפי שויה ולא נקח כל אחד המחצה מן הבהמות שהיו בשעת מיתת אביהן דהשתא ליכא למימר דזהו חלקו דולאי בשעת מיתת אביהן היה מגיע לכל א' חצי הגדיים וחצי התיישים והשתא קנין הוא שקונה זה מזה והבהמות שישנן בשעת חלוקה פטורין ממעשר מטעם לקוח שהוא פטור והעתידין לבוא פטורין משום שותפות: **היא חלקו משעה הראשונה.** ושם ירושה עליהן וכשחזרו ונשתתפו הדרא לה שם תפיסת הבית כמעיקרא והבהמות שהיו בשעת חלוקה [אין] פטורין משום לקוח והעתידין לבוא חייבין דלאו כשותפין הן: **כלקוחות הן.** דאין ברירה והוי מעיקרא לקוחות והשתא שותפין: **כההיא דתנינן תמן.** בבכורות פרק ט: **הלקוח.** או שניתן לו במתנה: **ופטורין ממעשר בהמה.** איירי כשחלקו וכו' וכדפרישית במתני': **ולמה ליה אנן אומרין.** ארבעה דינים חלוקים כדבר: **בזה ובזה.**

משנת אליהו

אמרי סיפא בכותים ולפיכך מקבלין מהן תשלות ולאמות כיון שנמטין לכפרה אולי ישוב אבל הנכרים אין מקבלין מהן תשלות ולאמות לפי שאינו נדר ונדבה. ומ"ש ולפיכך מקבלין כו' כבר כתב התוי"ט דגירסתו במתני' ותשלות ולאמות ונדרים ונדבות מקבלין מהן וקאי אכותים כדמוקי לה הכא סיפא בכותים. ויעבל קרבן העדה תמה על הרמב"ם הא הנכרים אינם חייבין בקרבנות אלו. ולא דק בכוונת הרמב"ם דהא קאמר אם נתנו מעצמן כמו כולה מתני' הנכרים כי' שסקלו אין מקבלין וכן אינם חייבין בשקלים וכן נבי קני זבים כו' אף שאינם חייבין הוי אלו למיתני דאין מקבלין מהן אם נותנין ולכן כתב הרמב"ם אבל הנכרי אינו יודע כו' ושמתו בסוגיין דקאמר וכי יש קיני וכן כו' נכרים הינו שאינם יודעים ואינם טורחים בזה כעולם שיעשקו בזה ויתנו קיני אבן דליתני אין מקבלין. ומ"ש דאו"ח לישב דברי הרמב"ם לפני הירושלמי. נכונים מאד דבריו כמפורשית: **ה"ג מ"ט דר"מ כו' כמ"ש בפנים.** כך היא גירסת רבינו הגאון והמפרשים בקונטרס שיטתו מגומר מתוספתא עריבה. והרמב"ם בפירושו לא הוכיר כדברי ר"מ קלבון מדי"ת. ולדידיה בשוקל שקל בעדו פטור מקלבון גם לר"מ. ויקשה עליה מדמנינא בתוספתא. וגם נ"ל דבר' אחרת ה"ל בירושלמי. וכמעשה"ז פ"ג תלאי שקלים היה פסק דאינו חייב אלא בשהקלין ב' ביחד ואז נותנין קלבון א'. וכהלכה ו' שם פסק כרב דמתני' ד"ה היא ולכן בנותן סלע ונוטל שקל פסק דחייב ב' קלבונות. ולכן פסק בהלכה ו' שם דהקלבונות אינן בשקלים לר"מ טפלין לשקלים דלטעמיה הויל דקלבונות מדין שקלים אלא ס"ל מטעם חילוף לחוד ולכן פסק כליוך דס"ל לבלמיים ולב"ד. ויעוה לרש"י שיטה אחרת בקלבונות. ובשני מקומות כיון לד"ת. דבבכורות ריו ב' ד"ה האמין כו' כתב וז"ל. ואם שוקלין סלע שלם דהיינו ב' חלאי שקלים ביחד חייבין לתת כ"א וא' מעה קטנה לקלבון דהא ב' ממונים הם והוי כן כשאר כ"א שהשוקל שקלו נותן עמו קלבון דהוא קלבון להכרע וי"ל לחילוף שאין ב' חלאי סלע יוצאין כבסלע כלה חילוף מועט והשיל ורוב כ"א נותנין כ"א מחצית הסלע וקלבונו עמו כי מנטרפי נמי שנים ויהני סלע שלם יתכי נמי קלבון שני והכי אמין כו' כשאר שותפין לעלמא וחייבין קלבון שני עכ"ל וגני פטורין פי' דפטורין מקלבון שני וכן כגולה לי"ט ד"ה כשחייבין כ' וז"ל כל ישראל החזקו לתת מחצית השקל כו' והכשילי חכמים עליהם להוסיף מעה קטנה לכיות קלבון לפרוטרוט מפני שכן חלאי שקלים תמימים דקות וניחין להכד ופעמים שמחליפים אותן במעות ונותנין הקלבון בחילוף ואף כשמצטרפין שנים לתת שקל שלם הטילו עליהם כ' קלבונות שלא לפחות מחבריהם ולמעט את ההקדש אבל השוקל בשביל כ' בניו שקל שלם פטור מקלבון שני עכ"ל. תוין דס"ל לרש"י לר"מ לחלי שקל נ"כ חייב קלבון ועעמי משתבר משום שכן תתיסות דקות ונותן להכד ופעמים שמחליפים ר"ל בסלע ולריך הכרע. והנה יפלא למה פירש הני תתגימא אליבא דר"מ ודלא כהלכתא ולאמורה תמשמע דסכתו משום דניחא ליה לפרש פטורין מקלבון שני דפטורין לגמרי לא משתבר טעמא מאי. אבל בספ"ק דחולין פירש ג"כ אליבא דר"מ ושם תור ופירש פטורין מקלבון היינו לגמרי משום דהוי כשוקל ע"י בניו והי"ל כשוקל ע"י אחר כו' וכן נמסך לאחרי וגרע"ב זה תמוה דלד"ל למה פי' אליבא דר"מ ומגלתי שתמה עליו התוי"ט בספ"ק דחולין כמה שפי' אליבא דר"מ וטעמא דפי' פטורין לגמרי משום דמשתבר לי' לשיטתו דכשנותנין שקל שלם ביחד ליכא טעמא דעוחין להכד אלא משום דהי"ל ליתן כ"א בפ"ע תמשה"כ גלב השוקל שכן היה לאו ליתן שקל שלם בעדם שהוא הנותן לכן פטורין מקלבון לגמרי. והרמב"ם הסביר דלהכי פטורין לגמרי משום שכן סלדם א'. ונהלה דשיטת רש"י היה לפסוק להלכה כר"מ מפוילה דמנות קיים א' סלה כבר פלה לא אמרי דס"ל דלשקלים אלו יהיינו תנטעמא דס"ל דקלבונות תדינה דשקלים כמ"ש כשם ששקלו כו' וגם לישנא דוהמעשה קלבון נ"כ כר"מ דס"ל מעה כתוספתא ומדחזק דהני אמוראי כולהו ושמואל דגמ' הכי ס"ל כלמתא כותיה ולכן פי' כל הני תפגימת אליביה. והרמב"ם פסק הכל דלא כר"מ ולכן פסק השקלים אינן טפלים לשקלים ונחפסק כמתן מלוך אמריי כלכתא ולכן פי' כל הני פלוגתא דת"ק ושונא או תימתיה דס"ל טפלא לשקלים אול וג"כ מעה פי' הקלבון כר"מ. ולשיטת רש"י ניחא נמי דגמ' בנמרא כשם ששקלו תורה כך כו'. דזה תלי בזה כיון שמתורה חייבה שיתנו חלאי שקלים תמ"ש זה יתנו כזה יתנו והן נוחין להכד ולריך פעמים להחליפם בסלע לכן לריך ליתן קלבון לתלי שקלו הכרע. ודקדק רמו י"ל אפשטא דרך גימטריא זה יתנו עולה כמספר קלבון הכרע ע"כ. וכן מלאתי בספ"ג הל' שקלים שדברי' מורים כמפרישית בשיטת רש"י להלכה כר"מ דכתב תחלה בספק הקלבונות דעת הרמב"ם ואח"כ כתב דעת רש"י דלכל חלי שקל חייב קלבון וכו' ששקלו חייבין כ"ק ומביא ג"כ דעת רש"י דבספ"ק דחולין גבי השוקל ע"י בניו דפטור לגמרי ועי' בביאורי רש"ל שם. ודברי רש"י בתמורות שם ד"ה והתמעשה קלבון אינם מובנים שכתב וז"ל שכל יחיד מביא מחצית השקל בהכרעה כדאמר ילם נתנו בין שניהם שקל שלם נותנין קלבון א' מעה קטנה מפני ההכרעה שעכשיו לא נתנו שניהם אלא הכרע אחד ואלו הביאו במעות היה שם ב' הכרעות לפיכך נותנין קלבון עכ"ל. ויתמוה דתחלה מתחיל אליבא דר"מ ולבסוף כת"ק ומ"ש לפיכך כו' אין לו ביאור והתוס' הקשו עליו מטעם אחר וצ"ל דט"ס נכנס בדברי רש"י שם: **הדרן עלך באחד באדר**

ריבב"ן

מן הקולבון לגמרי דאפי' קולבון אחד אינו נותן. **אלא מעשה אפילו חלקו וחזרו ונשתתפו שפטורין ממעשר בהמה פטורין מן הקולבון.** פי' יפטרו מן הקולבון דהא סלע שלמה נותן ר' בא בשם ר' אבא בר הונא היא שני אחין שירשו את אביהן היא שני גיסין שירשו את חמיהן פי' הואיל וחלקו נכ' בני אדם שירשו ממון[ו] אדם אחר מעלמא דלא הוי תפוסת הבית חשיבא להו: **כמה הוא קולבין מעה.** ירושלמי להיכן הקולבין הולכין ר' מאיר אומר לשקלים כלומר יתערבו ר' אלעזר אומר לנדבה נדבת קיץ למזבח ר' שמעון שזורי אומר ריקועי זהב ליפוי לבית קודש הקדשים בן עזאי אומר שולחנין היו נוטלין אותן בשכרן וי"א להוצאת דרכים פי' לאותן שהיו מוליכין אותם מעירן למקדש ובתוספתא אינו מביא דברי י"א כלל:

תקלין חדתין

ולאו אסור לר"י לקבל מהן אלא כשנותן להדיא לבד"ה ה"ג לרשב"ל: **כן באין לב"ה.** ולא קאמר ר"ל דאין מקבלין אלא כשנכרי נותן מעצמו להדיא לבד"ה: **רשב"ל פתר.** כלומר הוכחתי מפשטא דקרא דקאמר לא לכם ולנו משמע דקאסר ליה שותפות כלל בין בתחלה ובין בסוף: **ר"מ אר"ם שאל.** פרישית כר"ם מבילתין לישנא דשאל: **מתני' ואלו חייבין בקלבון.** כי כל אדם צריך ליתן מחצית השקל והשקל הנזכר בתורה הוא שקורין במשנה סלע שהוא שני חלאי שקלים ולפי שכולם היו נותנים לשקלים החלאים נקראו שקלים וכשהיה א' צריך להחליף סלע על ב' חלאים היו נותנים מטבע קטנה ונקרא קל בין כלומר דבר קל שמוסיפין בעד החילוף: **אבל לא כהנים כו' נשים כו'.** שהם אינם חייבים בשקלים אלא אם שקלו מקבלין מידם לכן פטורים מן הקלבון: **השוקל ע"י כהן ע"י אשה כו'.** שהוקל סלע שלם ע"י כהן ואשה דבשוקל על ידי כהן חצי שקל ליכא לפרושי דא"כ אפי' בשוקל ע"י עצמו חלי שקל נמי פטור מקלבון לת"ק כדמפרש לקמן א"נ בשוקל ע"י וע"י כהן כו' והא דלא קתני בהדיא ע"י וע"י כהן כו' משום דהוא בפלוגתא דר"מ דלר"מ חייב מ"מ בשביל עצמו כדלקמן והטעם דפטור בשוקל ע"י כהן ואשה ועבד דאינהו פטורים ממחלית השקל ונתינתם אינו אלא מדת חסידות והוי האי מחלית השקל גופיה דיבוי וריוח להקדש ולכן פטורים מקלבון: **על ידו וע"י חבירו.** דהיינו שיש להם שקל א' שלם ביחד ונותנים כן ביחד להקדש חייב בקלבון וז' שכל א' היה צריך ליתן חצי שקל ונותנים להקדש הקלבון שהיו צריכים להוסיף בעד החילוף: **רמ"א ב' קלבונות.** מפרש בגמרא: **הנותן סלע כו'.** פליגי אמוראי בגמרא מאן קתני לה: **גמ' ה"ג מ"ט דר"מ.** דס"ל ב' קלבונות בשוקל ע"י וע"ח אי מטעמא דחילוף ה"ל אלא קלבון א': **סבר ר"מ השוקל שקלו שלם שהוא חייב ב' קלבונות.** כלומר השוקל שקל שלם שהיו שני מחלית בעדו ובעד חבירו שחייב ב"ק דס"ל לר"מ דלחלי שקל נ"כ צריך ליתן קלבון דהכי חייבה התורה ליתן להכרע לכל מחלית השקל קלבון דאר"מ כשם ששקלו תורה כך קלבנו תורה: **דתני ר"מ כזה יתנו.** וס"ל מדקפיד הכא והראהו כמין מטבע של אש וא"ל כזה יתנו הייתו שלא יגרעו לעולם ממחלית השקל שהיה בימי משה מדקאמר זה יתנו כזה יתנו לעולם הוא ולכן מן התורה חייב ליתן לכל חצי שקל מטבע קטנה להכרע והכי תניא בתוספתא דפ"ק דמכילתין השוקל שקל חייב בקלבון דר"מ וחכ"א השוקל שקל פטור ב' דינרין חייב. הרי דר"מ ס"ל חייב מה"ת לחצי שקל וחכמים ס"ל מטעם החילוף וכשנותן שקל ליכא טעמא דחילוף אלא אם נותן ב' דינרין שהוא ערך חצי שקל חייב מטעם החילוף שהיה צריך ליתן חצי שקל ולא ס"ל דרשא דזה יתנו אלא למילתא אחריתא כדאמרינן לעיל: **הנותן סלע ונוטל כו'.** ה"ג אמר ר"א דר"מ היא דלר"מ אחד שקל שהוא נותן וא' לד"ת כלומר דר"מ מחייב ב"ק א' לשקל שנותן ובידו היה סלע ויחליף אצל ההקדש וא' לד"ת ואע"ג דבשנים ששקלו שקל שלם לא חייב ר"מ אלא ב' קלבונות כנ"ל ולא חייב קלבון דחילוף התם ה"ט כיון שנותנים שקל שלם בעד חיוב שניהם להקדש הוי כקונים חבולה מן השוק בעד סלע שאין מחשבין בעד החילוף משא"כ הכא שא"ל ליתן רק שקל דידיה ומחליף גבי ההקדש לא גרע כח הקדש מכח הדיוט ולריך ליתן גם קלבון בחילוף. אבל לת"ק דלא ס"ל כשנים ששקלו חייב הקלבון אלא מטעם החילוף לדידיה ה"נ אינו חייב אלא א' ואע"ג דלא פליגי במתני' כתוספתא דתנינן בהדיא בפ"ק דתוספתא הנותן סלע ונוטל שקל ר"מ מחייב ב"ק וחכ"א קלבון א': **ורב אמר ד"ה היא א' שקל שהוא נותן וא' שקל שהוא נוטל.** דס"ל דגם ת"ק מודה בזה דחייב ב' קלבונות ולא דמי לשוקל ע"י וע"ח דאינו חייב אלא א' דהתם שניהם נותנים חיוב ב' שקליהם בסלע ובשהיו צריכים להחליף על ב' חלאי שקל לא היו נותנין אלא קלבון א' וכן להקדש בכה"ג דאין מפסיד אין ומשתכרין בו. משא"כ הכא אילו היה צריך להחליף ולהשיג חצי סלע ליתן להקדש היה צריך ליתן קלבון. וכן כשהיה צריך להשיג וליטול שקל מסלע נ"כ היה צריך ליתן קלבון ולכן חייב ב"ק מטעם החילוף כמו אילו היה חייב שקל לשלחני ובעת אמן פריעתו לא היה בידו שקל אלא סלע היה צריך ליתן לו קלבון א'. ואם היה מבקש ממנו שיתן לו שקל בסלע היה נ"כ צריך ליתן לו קלבון א' וה"נ לא יגרע כח הקדש מכח הדיוט ולא גרסינן כאן וא' לד"ת דלא ס"ל לת"ק לד"ת: **ה"ג ע"ד דרב לר"מ ג' קלבונות הן.** דזה לא משתבר דר"מ יקל בקלבונות המחוייבים מטעם החילוף לת"ק רק בשוקל ע"י וע"ח ה"ט כדפרישית לעיל ולכן נ"ל דאסברא דלת"ק חייב ב"ק מטעמא דחילוף ודאי ר"מ ס"ל נ"כ הכי ולא משתבר שיפלוג בסברא הפוכה א' צריך ליתן א' או ב' בחילוף בכה"ג. ולכן נר"מ דס"ל א' מן התורה משכחת לה בכה"ג תיכלא סלע ומכיא סיוע לזה מהני אמוראי דלאמרו הכי בהדיא בשם רב. וזה גם כן לא משתבר שיפלוג רב על סברא דר"מ מחייב א' לר"מ דא"כ מ"ט ר"מ מחייב ב"ק בשוקל ע"י וע"י חבירו וגם כי הכי מפורש בהדיא בתוספתא. ולרב נ"ל דבמתני' לא חשיב אלא מה שלדידיה הוא ולכן נקט שנים שמיה גם ת"ק מודה ונ"ל לרב דשם מתני' פליגא כזה עם התוספתא דתני שם דלחכמים דר"מ אינו חייב אלא א' דהא ע"כ פליגא מתני' אתוספתא לדידיה דלר"מ חייב ג' קלבונות בכה"ג ובתוספתא לא חשיב אלא ב' בדברי ר"מ. ונסברת ר"א לאשווי מתני' ותוספתא אהדדי דלחכמים דר"מ אינו חייב אלא א' גם בכה"ג וייטו משום שהוא נותן סלע ונוטל שקל כחד ומנא הוי כמחליף על ב' חלאי שקל דא"כ אלא א' ולא עדיף משנים ששקלו לדידיה: **מתני' השוקל ע"י עני כו'.** השוקל סלע שלם ע"י עני וכן עירו פטור מקלבון כיון שאם לא היה נותן להם גם הם לא הטיבה ידם ליתן ומנאה ע"י מרוים ההקדש לכך פטור והא דלא קתני ע"י וע"י עני כהוים דלר"מ הוה חייב עכ"פ בעד עצמו ובפלוגתא לא קמיירי: **האחין השותפין.** מפרש בגמ': **גמ' כשחלקו וחזרו ונשתתפו.** לו הם חייבים בקלבון דכשחלקו ונותנין סלע שלם בשביל שניהם הוה כאילו לוין זה מזה ומתעשר בהמה פטורים דעבדי של שותפים פטור ממעשר בהמה דתניא בבכורות (נ"ו) כל פטר שגר בהמה אשר יהיה לך ולא של שותפות ואע"ג דהאי קרא בבכור הוא דכתיב התם פריך לה ומשני לה: **כשלא חלקו.** דקיימא בתפוסת הבית חייבים במעשר בהמה דלאמר התם יכול אפי' קנו בתפוסת הבית ת"ל יהיה ופטורים מן הקלבון דכ"י שהן בתפוסת הבית לא חשיב כהלואה: **וכן שחלקו גדיים כו'.** הוא דלאמרי דכשחלקו בטלה תפוסת הבית מינייהו דכשחלקו גדיים ע"פ שום בדמים נגד תיישים בטלה מהן שם ירושה והוי כאילו לקח כ"א מן השוק ונתערבו ילפין כלן שם תפוסת הבית אלא שם שותפות: **אבל אם חלקו כו'.** דזהו משפט הירושה לכ"א חלק בכל מין ומין מותרים וזהו חלקו התגיע דים כבירה ועדיין שם יורשים עליהם וכשחזרו ונשתתפו חורה תפוסת הבית למקומה:

מסורת הש"ס

א) מלקיה, ב) אמר ר"מ כמין וכו', ג) תוספתא פ"א, ד) במדבר רבה פי"ב, ה) פ"א ורב אמר, ו) ביצה לט ב חולין כה ב, ז) בכורות נו, ח) שם נה ב, ט) בפ"י אי' כאן פיסקא האחין וכו', י) אין הלשון מכוון ואולי דחסר אחר מיתום ול"ל שירשו מאביהן דפטורי מקולבין ה"ה אם ירשו מאדם אחר דעלמא נ"כ תפוסת הבית חשיבא,

עין משפט נר מצוה

לו א מיי' פרק ח ממתנות עניים הלכה ח:

לו ב מיי' פרק ו מבכורות הל"י:

נוסחת הבבלי

(א) הנותן סלע ונוטל שקל: (ב) כלקוחות הן כדתנן הלוקח כו':

הגהות הגר"א

[א] ה"ג ומאליהן הן באין לבלי שרת וכו'. ולא קאמר ר"ל דאין מקבלין אלא כשנכרי נותן מעצמו להדיא לבד"ה: [ב] מלות מה עבד לה נמחק וצ"ל רשב"ל פתר לה וכו'. וה"פ רשב"ל הוכחתו מפשטא דקרא דקאמר לא לכם ולנו משמע דקאסר ליה שותפות כלל בין בתחלה בין בסוף: [ג] מן תני אלו חייבין וכו' עד פטור מהקלבון ל"ג וה"ג מאי טעמא דר"מ סבר ר"מ השוקל שקלו שלם שהוא חייב שני קלבונות דאר"מ כשם ששקלו תורה כך קלבנו תורה דתני דר"מ כמין מטבע של אש וכו'. ועי' בפי' ק"ע: [ד] ה"ג אר"א דר"מ היא אחד שקל שהוא נותן וא' לדברי תורה ורב אמר ד"ה היא אחד שקל שהוא נותן ואחד שקל שהוא נוטל. ול"ג ואחד לדברי תורה. ועי' בספר תקלין חדתין ותמלא פי' מרווח ע"פ ההגה"ה הנ"ל: [ה] צ"ל ע"ד דרב לר"מ וכו'. ועיין בפי' ק"ע:

ציון ירושלים

והן שחלקו גדיים כנגד תיישים. פי' ש"ס דילן בכורות נו וע"ש"א דף כ"ה ע"ב ד"ה אתה מטים שבמקום פלוני ועי' בתוס' רי"ד קדושין יז ע"ב והר"ק היטב ועי' עצמות יוסף שם:

גליון הש"ס

[ℵ] עי' תוס' מנחות דף כט ע"א ד"ה שלשה:

תורה אור השלם

1. וַיֹּאמֶר לָהֶם זְרֻבָּבֶל וְיֵשׁוּעַ וּשְׁאָר רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְיִשְׂרָאֵל לֹא לָכֶם וָלָנוּ לִבְנוֹת בַּיִת לֵאלֹהֵינוּ כִּי אֲנַחְנוּ יַחַד נִבְנֶה לַיי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּנוּ הַמֶּלֶךְ כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס: עזרא ד ג

2. וָאָשִׁיב אוֹתָם דָּבָר וָאוֹמַר לָהֶם אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם הוּא יַצְלִיחַ לָנוּ וַאֲנַחְנוּ עֲבָדָיו נָקוּם וּבָנִינוּ וְלָכֶם אֵין חֵלֶק וּצְדָקָה וְזִכָּרוֹן בִּירוּשָׁלָם: נחמיה ב כ

3. זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֹבֵר עַל הַפְּקֻדִים מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לַיי: שמות ל יג